

TÜRKİYE

ve

MERSİN de

SURİYELİLER

çalıştayı

01 MART 2016
MEÜ Prof. Dr. Uğur Oral
Kültür Mrk. A Salonu

PROGRAM

Saat: 09.30

Protokol ve Açılış Konuşmaları

I. OTURUM SUNUMLAR

Türkiye'de Suriyeliler

Doç. Dr. M. Murat ERDOĞAN / HUGO Müdürü

Mezitli'de Suriyeliler

Doç. Dr. Erkan AKTAŞ / Mezitli Kent Konseyi Başkanı,
Mersin Üniversitesi İİBF İktisat ABD Öğretim Üyesi

Mersin Üniversitesindeki Suriyeli Öğrenciler

Doç. Dr. Cemal ALTAN

MERGÖÇ Müdürü,
MEÜ İİBF Kamu Yönetimi ABD Öğretim Üyesi

II. OTURUM

ÇALIŞTAY 13.00 - 17.30

KONULAR / MODARÖTÖRLER

Mezitli'de Suriyelilere İlişkin Toplumsal Kabul ve Uyum

Doç. Dr. M. Murat ERDOĞAN

Mezitli'de Suriyelilere İlişkin Barınma, Sağlık ve Güvenlik

Doç. Dr. Hacı KURT

Eğitim

Doç. Dr. Cemal ALTAN

Mezitli'de Suriyelilere İlişkin Çalışma Koşulları

Doç. Dr. Erkan AKTAŞ

tsim: nazanuslu

MEZİTLİ
KENT KONSEYİ

MERGÖÇ

Mersin Üniversitesi
Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma
Merkezi

Hacettepe Üniversitesi
Göç ve Siyaset
Araştırma Merkezi

Not: Çalıştaya katılmak isteyenlerin isim yazdırmaları gerekmektedir.

✉ ozlemerdogan@mersin.edu.tr

☎ 0530 - 560 58 03 / Doç. Dr. Erkan Aktaş

ÇALIŞTAY DÜZENLEME KURULU

- Doç. Dr. Cemal ALTAN
- Doç. Dr. Erkan AKTAŞ
- Öğr. Gör. Özlem ERDOĞAN
- Öğr. Gör. Hasan KENDİRCİ
- Öğr. Gör. Çiğdem DUMAN

KATILIMCI KURUM VE KURULUŞLAR

- Mersin Üniversitesi Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi(MERGÖÇ)
- Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi(HÜGO)
- Mezitli Kent Konseyi
- Mezitli Belediyesi
- Mersin Valiliği Göç İdaresi Müdürlüğü
- İŞKUR Mersin İl Müdürlüğü
- Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Mersin İl Sağlık Müdürlüğü
- Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü
- Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
- Mersin İl Emniyet Müdürlüğü
- Alevi Kültür Derneği
- Hayatın Çocukları Derneği
- Başarının Yolu Derneği
- Sahil Özgürlük Sandalı Derneği
- Şafak Hayır Derneği
- Vatanseverler Derneği
- Humuslular Derneği

Mersin Üniversitesi bünyesindeki Mersin Üniversitesi Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi(MERGÖÇ)'nin Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi(HÜGO)'nin ve Mezitli Kent Konseyi'nin ortaklaşa düzenlediği “Türkiye’de ve Mersin’de Suriyeliler” isimli çalışmayı 1 Mart 2016 tarihinde Mersin Üniversitesi Prof. Dr. Uğur ORAL Kültür Merkezi’nde gerçekleştirildi. Çalışmaya Mersin Üniversitesi Rektör Yardımcısı Mehmet İsmail YAĞCI, Mersin Üniversitesi Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi(MERGÖÇ) Müdürü Doç. Dr. Cemal ALTAN, Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HÜGO) Müdürü Doç. Dr. Murat ERDOĞAN, Mezitli Belediye Başkanı Neşet TARHAN, Mezitli Kent Konseyi Başkanı Doç. Dr. Erkan AKTAŞ, İŞKUR İl Müdürü Mustafa KUTLU, İŞKUR Şube Müdürü Suat KARLIDAĞ, İl Milli Eğitim Şube Müdürü Murat BAĞIŞ, İl Emniyet Müdürlüğü Temsilcisi Şahin GÜVERCİN, Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü Uzman Yardımcıları Muhammet İZMİR ve O. Ayberk ÖKSÜZ, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Temsilcisi Özmen ÇİÇEK, pek çok Sivil Toplum Kuruluşu temsilcisi, Mezitli’deki pek çok mahalle muhtarı, Mersin’de yaşayan Suriyeliler, Mersin Üniversitesi’ndeki Suriyeli öğrenciler ve 30’a yakın akademisyen katılmıştır.

Açılış konuşmasını Mersin Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet İsmail YAĞCI yapmıştır. YAĞCI, konuşmasında Türkiye’de yaşanan göçmen sorununun ülke geneline oranla Mersin’de etkisinin daha fazla hissedildiğini, buna üniversitenin kayıtsız kalamayacağını, bu çalışmayı, mevcut sorunun giderilmesi bağlamında önemseydiğini ve sorunun çözümü için çalıştırdan elde edilen sonuçların değerli olduğunu ifade etmiştir.

Açılış konuşmasının ardından söz alan Mezitli Belediye Başkanı Neşet TARHAN konuşmasının başında, Mezitli İlçesinin nüfusunun 170 bin civarında olduğunu belirtmiş, alt yapı ve üst yapı plan ve çalışmalarının bu nüfus üzerinden sağlandığını, Mezitli’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların sayılarının yaklaşık olarak 25 bin civarında olduğunu ancak, bu rakamın kesin olmadığını çünkü kayıt dışı yerleşenlerin oranının %20’ye yakın olduğunu dile getirmiş, bu nedenle hizmetlerinde çeşitli sorunlar yaşadıklarını anlatmıştır. Neşet TARHAN konuşmasının devamında Mezitli’ye yerleşen Suriyelilerin bölgeye uyum sağlamasının önemli olduğunu vurgulayarak, Suriyelilerin ve Mezitli sakinlerinin bu konuda ortak sorumluluklarının olduğunu ve belediyenin üzerine düşen görevi yerine getirmeye devam edeceğini ifade etmiştir.

Neşet TARHAN'ın konuşmasının ardından çalışmaya katılan akademisyenlerin sunumlarına geçildi. İlk olarak söz alan Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat ERDOĞAN, ulusal ve uluslararası alanda gündemin ilk sıralarında yer alan Suriye Krizinin Türkiye için bugün ve gelecekte önem arz ettiğini belirtmiştir. Türkiye sınırında yaşanan yoğun göç dalgası nedeniyle gelen göçmenlerin kayıtlarının gerektiği gibi yapılamadığını, doğru iskan politikasının uygulanamadığını, planlı bir faaliyet yürütülemediğini vurgulamıştır. Bu nedenle geçici koruma statüsü verilen Suriyelilere ilişkin yürütülen politikanın uygulanmasında aksaklıklar yaşanmasına, kimlik ve pasaportuyla giriş yapamayanların kimlik tespitlerinin sadece kendi beyanlarıyla gerçekleştirilmesi sonucunda çeşitli güvenlik problemlerinin ortaya çıkmasına da neden olduğunu dile getirmiştir.

Türkiye'deki sayıları tam olarak bilinmeyen Suriyeli sığınmacıların sayısının resmi olarak 2 Milyon 620 bin 533 olduğunu ancak resmi olmayan verilerde aslında 4 milyona yakın olduğunu, ülke nüfusunun yaklaşık olarak % 5'ine denk geldiğini belirterek böylesine bir oranın azımsanamayacak kadar yüksek olduğunu, ülkenin sosyal ve ekonomik dinamiklerini etkileyeceğini, mevcut durumun kısa vadeli bir politika ile değil; uzun vadeli bir politika ile düzenlenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

TÜRKİYE'DEKİ SURIYELİLER: BİRLİKTE YAŞAMAYA HAZIR MIYIZ?

ORTAK GELECEĞE HAZIR MIYIZ?

Doç. Dr. Murat ERDOĞAN

Nüfusu 21 milyon olan Suriye'de Mart 2011'den bu yana devam eden savaşta 250 binden fazla insanın öldüğü, 1 milyondan fazla insanın yaralandığı, 5 milyondan fazla Suriyelinin ülkesinden kaçtığı, 7-8 milyon Suriyelinin ülke içinde yer değiştirmek zorunda kaldığı, insanlık tarihinde gerçekleşen en büyük felaketlerden birisini yaşamaktadırlar. Suriye'de önce "iç" savaş yaşanmış, ardından "vekaletler" savaşı başlamış ve şu anda da devam etmektedir. Bu savaşta Suriye'de bazı küresel ve bölgesel güçlerin ve üst yapıların altındaki bin civarındaki silahlı örgüt, dehşet ve vahşet yarışındadırlar.

Coğrafi olarak 911 km sınırimızın olduğu bu ülkede yaşanan savaş, elbette ki pek çok bağlamda ülkemize etki etmektedir. Resmi verilere göre Türkiye'deki Suriyeli, sığınmacı sayısının en az 2.747.964 olduğu, bunun yaklaşık olarak Türkiye nüfusunun % 3,4'ünü oluşturduğu bilinmektedir. Pek çok Avrupa ülkesine göre bu sayı yüksektir. Sığınmacıların ülke nüfus oranlarına baktığımızda, bu oran Almanya'da % 1, Estonya'da % 1.4, Letonya'da % 2.3, Lüksemburg'da % 0.5, Malta'da % 0.4, Slovenya'da % 2, Kıbrıs Rum Kesimi'nde % 2.8'dir. Tüm Avrupa Birliği'ndeki oran ise % 0.25'tir. Ortadoğu'ya baktığımızda bu oran Lübnan'da % 24, Ürdün'de % 10, Irak'ta % 7.4, Mısır'da % 0.1, coğrafyanın diğer komşu ülkelerinde ise oran % 23.5'tir.

Türkiye'deki Suriyelilerin durumuna baktığımızda, uygulanan politikaların çerçevesini 4 başlık altında inceleyebilmekteyiz. Bunlar:

1-Açık Kapı Politikası

2- Geri Göndermeme İlkesi

3- Geçici Koruma Statüsü

4- Geçicilik

Türkiye'deki Suriyelilerin %9'u kamplarda, geriye kalan % 91'i ise kamplar dışında yaşamaktadırlar. Geçici barınma merkezlerinde yaşayan 272.812 kişinin 111.326'sı Şanlıurfa'da, 41.107'si Gaziantep'te, 33.607'si Kilis'te, 18.383'ü Kahramanmaraş'ta, 12.002'si Mardin'de, 18.326'sı Hatay'da, 10.587'si Adana'da, 10.085'i Adıyaman'da, 9.541'i Osmaniye'de, 7.848'i Malatya'da yaşamaktadır. Geçici barınma merkezleri dışında kalan 2.475.134 kişisi ağırlıklı olarak Güneydoğu Anadolu, Akdeniz'in doğusu, İç Anadolu ve Marmara bölgelerinde yaşamaktadırlar.

Türkiye'deki Suriyeli nüfusu her geçen gün artmaya devam etmekte, ülkemizde her gün ortalama 125 Suriyeli bebek dünyaya gelmekte, yılda ortalama 45.625 sınır geçişi yaşanmaktadır. Suriyelilerin ileride kesin olarak Türkiye'ye yerleştiklerinde, Suriye'de kalanlar ile aile birleştirmeleri gündeme gelecek, 2026'da en az 4 milyon Suriyelinin Türkiye'de olması ihtimali, sayısının azalma ihtimalinden çok daha güçlü bir şekilde kedisini belli etmektedir.

Türkiye'de en az 800 bin Suriyeli çocuğun eğitim çağında olduğu, ancak bunların %30 oranında okula gidebildiği tespit edilmiştir. Bu çocukların 70 bini Türk devlet okullarında Türkçe eğitim almakta, 60-70 bini kamplarda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) denetiminde Suriye müfredatına uygun olarak Arapça eğitim almaktadır. 100-150 bini STK'lerin desteği ile açılan Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM), Arapça eğitim almaktadır. Geriye kalan 400-500 bin çocuğun 4-5 yıldır okula gitmediği tespit edilmiştir. Acilen bu çocukların Türkçe öğrenip Türk eğitim sistemine entegrasyonu gerekmektedir.

Sığınmacıların Türkiye ekonomisine mevcut maliyetinin 10 milyar Amerikan Doları (USD) olduğu belirtilmiştir. Türkiye'de Suriyelilere verilen sağlık hizmetinin 320 bini ameliyat, 12 milyonu ise poliklinik hizmeti olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Türkiye'deki Suriyeliler içinde mesleği olanların oranı % 2, okur-yazar olmayanların oranı % 50 civarı, üniversite diploması olanların sayısı 2.6 milyon sığınmacı içinde sadece 40 bindir.

Türkiye’deki Suriyeliler konusundaki idari yapılanma Başbakanlık bünyesinde, bir Başbakan Yardımcısının başkanlığında oluşturulan Göç Koordinatörlüğü’ne doğrudan hizmet veren kurumlar olara AFAD ve İçişleri Bakanlığı’na bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yer almaktadır. Milli Eğitim, Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Aile ve Sosyal Politikalar, Dışişleri, Kalkınma Bakanlıkları, Belediyeler ve Valilikler, STK’ler, Ulusal/Uluslararası STK’ler mevcut durum yapılanmasında faaliyet göstermektedir. Bu yapılanmanın daha etkin işleyebilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın, “Sosyal Politikalar ve Uyum Bakanlığı”, “Aile ve Kadın Bakanlığı” şeklinde ikiye ayrılması etkili bir sonuç verecektir.

Toplumsal kabul boyutunda bugüne kadar Suriye’ye yönelik toplumsal kabul düzeyi son derece yüksektir. Kültürel değerlerin birbirlerin yakın olduğu varsayımı mevcuttur. Ancak sadece komşuluk ve din kardeşliğine güvenilerek uyum politikasından daha çok gerçekçilik tabanlı (hak ve birey temelli) bir politika güdülmesi gerekmektedir. “HUGO - Türkiye’deki Suriyeliler Algısı” kamuoyu araştırması 18 şehirde 18 yaşından büyük 1501 kişi üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmadaki katılımcılar “Suriyeliler, ülkelerinde savaş devam ediyor olsa bile geri gönderilmeli mi?” sorusuna % 30.6’sı “Evet”, % 57.8’si “Hayır” % 11.6’sı ise “Kararsızım” yanıtını vermişlerdir. “Suriyelilere çalışma hakları verilsin mi?” sorusu, % 23.2 “Verilsin” % 68.9 “Verilmesin” şeklinde yanıtlanmıştır. “Suriyeler ile aynı kültür-kimliğe mi sahibiz?” sorusu % 17.2 “Evet”, % 70.6 “Hayır” şeklinde cevap verilmiştir. “Vatandaşlık verilsin mi?” sorusu % 7.7 “Verilsin”, % 84.5 “Verilmesin” yanıtlanmıştır.

Bir tercih olarak değil de bir gerçeklik olarak Suriyelilerle birlikte yaşayacağız. Geleceğin Türkiye’sinin huzuru, refahı ve sosyal barışı için politikalar üretmek zorundayız. Veri temelli Duygu değil; Hak temelli uyum politikaları uygulanması gerekmektedir. Bu uyum politikaları için gerçeklikle yüzleşilmesi, stratejik kararların verilmesi, sağlıklı kayıtlamanın yapılması, yeni yasal ve idari düzenlemeler getirilmesi, eğitim/meslek eğitimi verilmesi, çalışma haklarının düzenlenmesi, AB ile ortak mülteci ve uyum politikalarının belirlenmesi, Türk toplumunun bu duruma hazırlanması, yerel entegrasyonun sağlanması, araştırma - veri paylaşımının yapılması, iletişim stratejisinin belirlenmesi, güvenlik kaygılarının ciddiye alınması ve Suriyelilerin bu sürece dahil edilmesi gerekmektedir.

Mezitli Kent Konseyi Başkanı olarak söz alan Doç. Dr. Erkan AKTAŞ, Mezitli ilçesinde yaşayan Suriyeliler ve kent halkı üzerinde yapılan araştırmayı “Mezitli’de Yaşayan Suriyelilere İlişkin Toplumsal Kabul ve Uyum Düzeyi” başlığı altında sunmuştur.

MEZİTLİ’DE YAŞAYAN SURİYELİLERE İLİŞKİN TOPLUMSAL KABUL VE UYUM DÜZEYİ

***Doç.Dr. Erkan AKTAŞ**

Türkiye için yapılan Suriyelilerin Toplumsal Kabul Uyum Çalışmasının benzeri Mersin Mezitli ilçesinde yapılmıştır. Bu çalışmada elde edilen veriler elektronik ortamda 414 kişiyle elde edilen verilerden oluşturulmuştur.

Ankete katılım sırasıyla; Viranşehir, Menderes, Merkez, Atatürk, Yeni Mahalle, Fatih, Akdeniz, 75. Yıl, Kuyuluk mahallerinden olmuştur. Mezitli ilçesinin 23 mahallesinden ankete katılım sağlanmıştır.

Yapılan alan çalışması sonucu aşağıdaki çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır;

“Suriyeli sığınmacıların Türkiye ye kabul edilmesi, ülkemizin tarihinden, coğrafyasından kaynaklanan bir gerekliliktir” sorusuna kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı %37,4 iken, katılmıyorum diyenlerin oranı 19,1 olmuştur. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerle katılmıyorum diyenlerin toplamı %56,5 iken “Suriyeli sığınmacıların Türkiye ye kabul edilmesi, ülkemizin tarihinden, coğrafyasından kaynaklanan bir gerekliliktir” sorusuna kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenlerin oranı toplamda yalnızca %22,8 olarak bulunmuştur.

“Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin gereğidir” sorusuna kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı %44,0 iken, katılmıyorum diyenlerin oranı 24,6 olmuştur. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerle katılmıyorum diyenlerin toplamı %68,6 iken “Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin gereğidir” sorusuna kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenlerin oranı toplamda yalnızca %17,7 olarak bulunmuştur.

“Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir, kabul edilmeleri gerekir” sorusuna kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı %43,0 iken, katılmıyorum diyenlerin oranı 26,1 olmuştur. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerle katılmıyorum diyenlerin toplamı %69,1 iken “Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir, kabul edilmeleri gerekir” sorusuna kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenlerin oranı toplamda yalnızca %14,4 olarak bulunmuştur.

“Bu durum Suriye'nin iç işidir, sığınmacıların kabul edilmemesi gerekirdi” sorusuna kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %38,4 iken, katılıyorum diyenlerin oranı 15,9 olmuştur. Kesinlikle katılıyorum diyenlerle katılıyorum diyenlerin toplamı %54,3 iken “durum Suriye'nin iç işidir, sığınmacıların kabul edilmemesi gerekirdi” sorusuna kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum diyenlerin oranı toplamda yalnızca %34,6 olarak bulunmuştur.

“Suriyeli sığınmacıların kabulü ülkemizin yararınadır” sorusuna kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı %59,7 iken, katılmıyorum diyenlerin oranı 17,4 olmuştur. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerle katılmıyorum diyenlerin toplamı %77,1 iken “Suriyeli sığınmacıların kabulü ülkemizin yararınadır” sorusuna kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenlerin oranı toplamda yalnızca %18,9 olarak bulunmuştur.

Mezitlilerin Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin en yaygın bakışı, “Savaştan kaçan insanlar şeklinde olmaktadır. Bu durumu ikinci olarak Suriyelileri, “Bize yük olan insanlar” şeklinde olmaktadır. Suriyelileri din kardeşi olarak görenlerin oranı yalnızca % 3,1’dir.

Suriyeli biri ile komşuluk yapmak beni rahatsız eder diyenlerin yüzdesi 40,6'dır. Suriyeli biri ile komşuluk yapmak beni bazen rahatsız eder diyenlerin yüzdesi 33,6'dır. Suriyeli biri ile komşuluk yapmak beni rahatsız etmez diyenlerin yüzdesi 25,8'dir.

Suriyeliler biri ile kültürel olarak aynı olduğunu düşünen Mezitlilerin oranı yalnızca %2,9'dur.

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar savaş devam ediyor olsa bile ülkelerine geri gönderilmelidir diyenlerin oranı %36,1 olarak bulunmuştur. Sığınmacılar, Türkiye'nin sorunu değildir, ülkelerine geri gönderilmelidir diyenlerin oranı ise %43,3 olarak belirlenmiştir. Bundan sonra Türkiye'ye kesinlikle sığınmacı kabul edilmemelidir diyenlerin oranı ise %65,5 gibi yüksek bir oran bulunmuştur. Sığınmacılar, sadece kamplarda barındırılmalıdır diyenlerin oranı ise 68,1 gibi yüksek bir oran bulunmuştur. Sığınmacılar, sınır boyunca Suriye topraklarında tampon bölge oluşturularak orada kurulacak kamplarda bakılmalıdır şeklinde soruya %72,2'si olumlu baktığını belirtmiştir.

Sığınmacıların çoğunun Ülkemizde kalacağını düşünüyorum. Bu yüzden sığınmacıların kabul ve uyumunda gerekli çalışmaların yapılması gerekiyor diyenlerin oranı ise 58,2 olarak belirlenmiştir.

Suriyeli sığınmacılar Türkiye vatandaşlığına alınmalıdır diyen Mezitlilerin oranı yalnızca 6,7 olarak belirlenmiştir.

1. Mezitli'de Yaşayan Suriyelilerin İhtiyaç ve Uyum Düzeyleri

Bu çalışma, Mezitli'de yaşayan 256 Suriyeli ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgilerden oluşmaktadır.

1.1.Temel Bilgiler

Ankete katılanların % 68 erkek ve % 32'si kadındır. Ankete hemen hemen her yaş grubundan katılım gerçekleştirilmiştir. Ankete katılan Suriyelilerin % 39,1'i üniversite, % 25,4'ü lise, % 16,8'i ortaokul ve % 18,8'i ilkokul mezunu olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılan Suriyelilerin ortalama hane genişliği yaklaşık olarak 5 bunmuştur. Mezitli'ye gelen Suriyelilerin yaklaşık % 78'i kentlerden geldiği belirlenmiştir. Mezitli'de yaşayan Suriyelilerin Arapça dili yanında % 38,7'si İngilizce ve % 6,6'sının Fransızca bildiği belirlenmiştir.

Mezitli'de yaşayan Suriyelilerin gelir kalemlerini sırasıyla; Türkiye'de Çalışarak, Suriye'den getirdikleri, Suriye'den yollananlar, diğer ülkelerden yollananlar ve Kaymakamlık yardımlarıdır.

1.2.Mezitli'ye Gelen Suriyelilerin Göç Yolu

Mezitli'de yaşayan Suriyelilerin ilk göç yolu Türkiye olduğu belirlenmiştir. Bunu Lübnan, ile Mısır, Irak ve Ürdün takip etmektedir.

Türkiye'yi tercih etmelerinde ilk sırada din kardeşliği ve bunu takiben de demokratik bir ülke olması, coğrafi yakınlık ve kültürel benzerlikler gelmektedir. Burada diğer komşu ülkelerin tutumu da etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Mezitli'de yaşayan Suriyelilerin Türkiye'de ilk tercih ettikleri il Mersin olmuştur. Bu durum, Suriyelilerin daha önce Mersin ile ilgili bilgi sahibi olduğu şeklinde açıklanabilir.

Mersini tercih etmelerindeki diğer bir sebep ise, çoğunun ailesi ile birlikte göç yolunu tercih etmesi gösterilebilir.

Yapılan alan araştırması sonucu, Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin, Mersine gelmeden önce Hatay, İstanbul, Kilis, Adana, Gaziantep, şanlıurfa ve Ankara illerine gittikleri tespit edilmiştir.

1.3.Eğitim İhtiyacı

Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin %51,6’sının ailesinde ilköğretim, %25 lise, %22,3’ü ise üniversite düzeyinde eğitime ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir. Ailelerin %43,7’sinde Geçici Eğitim Merkezinde, % 15’i Özel Suriye Okullarında çocuklarında okuttukları belirlenmiştir. Okula çocuklarını gönderemeyen ailelerin oranı ise %34,4 olarak belirlenmiştir.

Eğitimde sorun yaşıyorum diyen Suriyelilerin sayısı %28,1 ve bazen sorun yaşıyorum diyenlerin oranı ise %39,1 olarak tespit edilmiştir.

Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin yarıya yakını Türkçe eğitim aldığını belirtmiştir.

1.4.Sağlık İhtiyacı

Anket yapılan ve Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin sağlık hizmetini sırasıyla, Sağlık ocağı, devlet hastanesi, Suriyeli doktorlar ve özel hastaneler gelmektedir.

Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin sağlık hizmetinden faydalanmayanların oranı çok düşük bulunmuştur.

Ankete katılanların önemli bir kısmı sağlık sorunu yaşadığını belirtmiştir.

1.5.Barınma İhtiyacı

Anket yapılan ve Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin yarısından fazlası kolay ev bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin oturdukları evin kira fiyatlarının normallin çok üstünde olduğu ve aynı zamanda yarısından fazlası oturduğu site ya da apartmanda sorun yaşadığını belirtmiştir.

1.6.Kültürel Uyum

Anket yapılan ve Mezitli’de yaşayan Suriyelilerin %35,2’sinin Türkçe bildiği belirlenmiştir. Mezitli’deki Suriyeli ailelerin yarısında Türkçe bilen birisi olduğu da tespit edilmiştir.

Mezitli’deki Suriyelilerin önemli bir oranı Türkiyeli arkadaşı olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda, önemli bir Suriyeli kesimin Türkçe kanallar izlediği belirlenmiştir.

Doç. Dr. Erkan AKTAŞ’ın ardından söz alan MERGÖÇ Müdürü Doç. Dr. Cemal ALTAN, Mersin Üniversitesi bünyesinde eğitim gören Suriyeli öğrencilerle ilgili yaptığı araştırma ve anket çalışması ile öğrencilerin ve ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarını, yaşadıkları uyum sorunlarını açıklamıştır.

MERSİN ÜNİVERSİTESİ'NDE EĞİTİM GÖREN SURİYELİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA

***Doç.Dr. Cemal ALTAN**

Yapılan çalışma Mersin Üniversitesi bünyesindeki 48'i kadın 31'i erkek olmak üzere toplam 79 Suriyeli öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin 13'ü (%16.5) 19 yaş ve altı, 35'i (%44.3), 20-21 yaş 31'i (%39.2) 22 yaş ve üstü olarak belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin 15'i (%19) hazırlık sınıfı, 37'si (%46.8), 1.sınıf 17'si (%21.5), 2.sınıf 10'u (%12.7) 3.sınıf ve üstü öğrencisidir. Bu öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce 44'ü (%56) lise mezunu, 33'ü (%42) Üniversite öğrencisi, 2'si (%2) üniversite mezunu olduklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin, sosyo-ekonomik düzeyleriyle ilgili veriler şu şekilde tespit edilmiştir: Öğrencilerin hanelerindeki birey sayıları, 1-4 arası 21 kişi (%26), 5-7 arası 40 kişi (%51), 8 ve üstü 18 kişi (%23) olarak belirlenmiştir. Ayrıca ailelerindeki toplam çocuk sayısı sorulduğunda, 30'u (%38) 2 ve altı, 32'si (%40) 3-5, 17'si (%22) 6 ve üzeri çocuk sayısı olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılan öğrencilerden 16'sı (%20.3) 0-90 TL arası, 19'u (%24.1) 91-200 TL arası, 12'si (%15.2) 201-400 TL arası, 20'si (%25.3) 401-1000 TL arası, 12'si (%15.2) 1001 TL ve üstü aylık kişisel gelire sahiptir.

Öğrencilere anne eğitim düzeyleri sorulduğunda, 9'unun (%11) okur-yazar olmadığı, 13'ünün (%17) diplomasının olmadığı, 41'inin (%52) ilk-orta okul ve lise mezunu olduğu, 12'sinin (%15) üniversite mezunu olduğu, 4'ünün (%5'i) lisansüstü eğitim düzeyinde oldukları belirlenmiştir. Baba eğitim düzeyleri incelendiğinde ise, 3'ünün (%4) okur-yazar olmadığı, 12'sinin (%15) diplomasının olmadığı, 23'ünün (%29) ilk-orta okul ve lise mezunu olduğu, 38'inin (%48) üniversite mezunu olduğu, 3'ünün (%4) lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin babalarının Türkiye'deki ve Suriye'deki meslekleri sorulduğunda, Suriye'de 14'ü (%18) işsiz, 11'i (%14) özel sektörde işçi, 16'sı (%20) kamu görevlisi, 27'si (%34) küçük esnaf, 11'i (%14) iş adamı olarak yer alırken; Türkiye'deki dağılımına baktığımızda, 57'si (%72) işsiz, 10'u (%13) özel sektörde işçi, 9'ü (%11) küçük esnaf, 3'ü (%4) iş adamı olarak dağılım göstermiştir. Aynı öğrencilerin annelerinin Suriye'deki meslek durumlarına baktığımızda, 70'i (%89) ev hanımı, 3'ü (%4) işsiz, 2'si (%2) gündelikçi, 1'i (%1) özel sektörde işçi, 2'si (%3) kamu görevlisi, 1'i (%1) iş kadını iken, Türkiye'de 69'u (%88) ev hanımı, 8'i (%10) işsiz, 1'i (%1) özel sektörde işçi, 1'i (%1) iş kadını olarak dağılım göstermektedir.

Öğrencilere Türkiye'ye göç nedenleri sorulduğunda, 63'ü (%80) iç savaş, 15'i (%19) eğitim, 1'i (%1) çalışmak için Türkiye'yi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bunların 61'i (%77) Türkiye dışında başka bir yere göç etmek istemediğini, 18'i (%23) başka bir yere göç etmek istediğini belirtmişlerdir. Ankete katılan 79 öğrencinin 57'si doğrudan Türkiye'ye, 9'u Lübnan üzerinden, 7'si Avrupa üzerinden, 4'ü Mısır üzerinden, 1'i Ürdün üzerinden, 1'i de Irak üzerinden Türkiye'ye göç ettikleri tespit edilmiştir. Doğrudan ya da dolaylı olarak Türkiye'ye göç eden Suriyeli sığınmacılara neden Mersin'i seçtikleri sorulduğunda, tercih sebeplerini, %50'si Mersin'i bildikleri için, %14'ü akrabalarının Mersin'de ikamet etmesi nedeniyle, %16'sı diğer şehirlere oranla daha ucuz olması, %10'u iklim koşullarının uygunluğu, %7'si çok kültürlü olması, %3'ü de liman ve iş olanaklarının varlığı nedeniyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin 31'i (%39) üniversitede istediği bölüme yerleşmediğini, 48'i (%61) istediği bir bölüme yerleştiğini düşünmektedir. Üniversitede verilen eğitimden memnun olanların sayısı 50 (%63), memnun olmayanların sayısı 5 (%6), kısmen memnun olanların sayısı ise 24 (%31)'tir. Üniversite bünyesinde verilen dil eğitimini yeterli bulanların sayısı 26 (%33); yetersiz bulanların sayısı 24 (%30), kısmen yeterli bulanların sayısı ise 29 (%37)'dur. "Yemekhane, Mediko-sosyal, Kütüphane gibi imkanlardan yeterince yararlanabiliyor musunuz?" sorusuna 52'si (%66) "Evet", 7'si (%9) "Hayır", 20'si (%25) ise "Kısmen Yararlanabiliyorum" yanıtını vermişlerdir. Mezun olduktan sonra Türkiye'de iş bulabileceklerini düşünenlerin sayısı 43 (%55), bulamayacaklarını düşünen 16 (%20), kararsız olanların sayısı ise 20 (%25)'dir.

Ankete katılan öğrencilerin 62'si (%78) gelir getiri herhangi bir işte çalışmıyor iken; 17'si (%22) ise çalışmaktadır. Bu öğrencilerin 53'ü (%67) ekonomik bir yardım alırken; 26'sı (%33) herhangi bir yerden ekonomik bir yardım almamaktadır. "Devletin yaptığı yardımlar yeterli mi?" şeklinde sorulan soruya, öğrencilerin 33'ü (%42) "Evet", 18'i (%23) "Hayır", 28'i (%35) "Kısmen Yeterli" cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin 28'i çalışarak, 26'sı Suriye'den getirdikleriyle, 3'ü Kaymakamlık yardımı, 9'u ise diğer yollardan gelir sağlamaktadırlar. Öğrencilerin 7'si (%9) geçimini sağlamakta çok zorlandığını, 5'i (%6) geçimini sağlarken zorluk çekmediğini, kalan 67'si (%85) idare etmeye çalıştığını ifade etmiştir.

Öğrencilere sorulan "Yeterli sağlık hizmeti alabiliyor musunuz?" sorusuna 28'i (%36) "Evet", 23'ü (%29) "Hayır", 28'i (%35) "Kısmen" şeklinde yanıt vermişlerdir.

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin 53'ü (%67) Türkiye'de kendini güvende hissederken, 7'si (%9) kendini güvende hissetmediğini, 19'u da (%24) "kısmen" güvende hissettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin 10'u (%13) kamplarda, 7'si (%9) akraba evlerinde, 41'i (%52) kiralık dairede, 5'i (%6) ailesine ait evde, 16'sı da (%20) Kredi ve Yurtlar Kurumu'na ait yurtlarda barınmaktadır. "Barınma problemi yaşıyor musunuz?" sorusuna, 41'i (%52) "Hayır", 13'ü (%16) "Evet", 25'i (%32) "Kısmen Yaşıyorum" yanıtlarını vermişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin 51'i (%65) Türkçe bildiğini, 4'ü (%5) bilmediğini, 24'ü (%30) kısmen bildiğini ifade etmiştir. Bu öğrencilerin 42'sinin (%53) ailesinde Türkçe bilenlerin olduğu, 37'sinin de (%47) ailesinde Türkçe bilenlerin olmadığı tespit edilmiştir. “Türkiye’deki dil problemini aşabildiniz mi?” sorusuna, 23'ü (%29) “Evet”, 7'si (%9) “Hayır”, 49'u (%62) “Biraz Aşabildiği” şeklinde cevap vermiştir. Eğitim alanında ne derecede iletişim sorunları yaşadıkları sorulduğunda, 59'u (%75) “Az”, 12'si (%15) “Çok Fazla”, 8'i (%10) “Hiç Yaşamıyorum” şeklinde yanıtlar vermişlerdir.

“Türkiye’de uyum sorunu yaşıyor musunuz?” sorusuna, 15'i (%19) “Sorun Yaşamıyorum”, 24'ü (%31) “Az Yaşıyorum”, 35'i (%44) “Orta Düzeyde Yaşıyorum”, 5'i (%6) “Çok Fazla Yaşadığımı” belirtmiştir. Ankete katılan öğrencilerden 62'sinin (%78) Türk arkadaşı olduğu, 17'sinin (%22) hiç Türk arkadaşının olmadığı tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin “Türkçe televizyon ve radyo takip ediyor musunuz? Ediyorsanız hangi sıklıkla takip ediyorsunuz?” sorusuna, 42'si (%53) “Ara sıra”, 25'i (%32) “Sık sık”, 12'si (%15) “Hiç” yanıtını vermişlerdir. Bu öğrencilerden 47'si (%59) Suriye’deki gelişmeleri takip ettiğini, 15'i (%19) takip etmediğini, 17'si (%22) kısmen takip ettiğini ifade etmişlerdir.

“Suriyelilerin Türkiye’ye orta ve uzun vadede olumlu katkısı olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna, 1'i (%1) “Kesinlikle Hayır”, 30'u (%38) “Zayıf Bir İhtimal”, 32'si (%41) “Evet”, 16'sı (%20) “Kesinlikle Evet” şeklinde yanıtlamışlardır. Bu öğrencilerin 33'ü (%42) savaş biterse ülkesine geri dönmeyi istediğini, 10'u (%13) dönmek istemediğini, 16'sı (%20) kararsız olduğunu, 20'si (%25) ise savaş biterse ülkesine geri dönmek istediğini, ancak bunun zor olacağını belirtmiştir.

Çalıştay öğleden sonra gerçekleştirilen 4 ayrı oturumla devam etmiştir. Oturumlar “Eğitim”, “Barınma, Sağlık ve Güvenlik”, “Çalışma Koşulları” ve “Toplumsal Kabul ve Uyum” başlıkları altında gerçekleştirilmiştir.

1.SORUN ALANI: EĞİTİM

Moderatör: Doç. Dr. Cemal ALTAN - MERGÖÇ Müdürü / Mersin Üniversitesi

Raportör: Öğr. Gör. Reha SONGURTEKİN - Mersin Üniversitesi

Katılımcılar:

- Murat BAĞIŞ - Mersin İl Milli Eğitim Şube Müdürü
- Doç. Dr. Murat ERDOĞAN - Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HÜGO) Müdürü
- Yrd. Doç. Dr. Aslıhan ARDIÇ ÇOBANER - Mersin Üniversitesi Öğretim Üyesi
- Öğr. Gör. Özlem ERDOĞAN - MERGÖÇ Müdür Yardımcısı
- Öğr. Gör. Sabır GÜLER - MERGÖÇ Müdür Yardımcısı
- Öğr. Gör. Uğur GÜL - Mersin Üniversitesi
- Arş. Gör. Bilge Deniz ÇATAK - Mersin Üniversitesi
- Öğr. Gör. Umut HAVARE - Mersin Üniversitesi
- Nafi ŞERBETÇİOĞLU - Eğitim Uzmanı
- Leyla SERİN KIRIK - Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi
- Badegül KAPTAN - Atatürk Mahallesi Muhtarı / MEZİTLİ
- Mohamad Al NAJARİ - Hayatın Çocukları Derneği Başkanı
- Thaer TAHHAN - Mezitli 4 No’lu Geçici Eğitim Merkezi Müdürü
- Amal ALKENAIEH - Yenişehir 1 No’lu Geçici Eğitim Merkezi Müdürü
- Shahba MZAEK - Hayatın Çocukları Derneği Üyesi

ALTAN, oturumun başında, oturumun yönteminin; Suriyeli öğrencilerin durumlarının tespiti, sorunların ortaya konulması ve önerilerin geliştirilmesi olarak belirlemiştir. Doç. Dr. Cemal ALTAN’ın ardından söz alan İl Milli Eğitim Şube Müdürü Murat BAĞIŞ, Mersin’deki Suriyelilere ilişkin yürütülen eğitim-öğretim hizmetlerini çeşitli sayısal verilerle açıklamıştır.

Sunumunda, Mersin’de 153 bin Suriyeli sığınmacı olduğunu, bunların 32 bin tanesinin 6 -17 yaş aralığında temel eğitim düzeyinde olduğunu söylemiştir. 23 Eylül 2014 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan “Yabancılara Yönelik Eğitim-Öğretim Faaliyetleri İle İlgili İş ve İşlemleri Yürütmek Üzere Genelge”nin yayınlanmasının ardından Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde il komisyonu oluşturulduğunu ve çalışmalarına başladığını belirtmiştir. Genelgenin, eğitim kurumlarında doğru uygulanması, uygulamada birliğin sağlanabilmesi için İlçe Milli Eğitim Müdürleriyle, ilgili İlçe Şube Müdürleriyle ve Okul Müdürleriyle toplantılar yapıldığı, bu toplantılarda kayıt kabul işlemleri, veri girişi, Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YUBİS), belge düzenleme ve diğer hususlarla ilgili ayrıntılı bilgilendirmeler yapıldığını ifade etmiştir.

Mersin’de Suriyelilere yönelik yürütülen eğitim hizmetleri, öğretim faaliyetlerinin paydaş kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirilmesi, standartlar oluşturularak uygulamada birliğin sağlanması için, Milli Eğitim Bakanlığı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve UNICEF’in işbirliği ile bir çalıştay yapıldığı, bu çalıştay sonrasında “Geçici Eğitim Merkezleri (GEM)”nin oluşturulma çalışmalarının başladığını dile getirmiştir. BAĞİŞ, konuşmasına toplamda 4377 Suriyeli öğrencinin sınıf seviyeleri belirlenerek ikamet ettikleri ilçeler ve adresler de göz önünde bulundurularak Bakanlığa bağlı okullara yerleştirildiğini, resmi okullara yerleştirilen öğrencilerin Türk öğrencilerle aynı sınıflarda Milli Eğitim Bakanlığı müfredatıyla eğitim gördüklerini belirtmiştir. 13 ilçe kapsamında ilk, orta ve lise düzeyinde 2148 kız, 2229 erkek olmak üzere Suriyeli öğrencilerin resmi okullarda eğitim-öğretimlerine devam ettiklerini dile getirmiştir.

1 Mart 2016 tarihi itibarıyla Akdeniz’de 3, Mezitli’de 6, Yenişehir’de 3, Toroslar’da 2 ve Erdemli’de 1 adet olmak üzere toplamda 15 adet Geçici Eğitim Merkezi’nin oluşturulduğunu ve ihtiyaca göre bu merkezlerin sayısının artabileceğini savunmuştur. Bakanlığın onayı ile Suriye müfredatının uygulandığı Geçici Eğitim Merkezleri, haftada 5 saat zorunlu Türkçe dersi vermekte, 289 derslikte faaliyet göstermekte, 12590 öğrenciye ulaşmakta, 732’si Suriyeli, 59’u Türk olmak üzere 791 öğretmenin görev yaptığını belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF tarafından desteklenen bu projede Suriyeli öğretmenlerle mülakat gerçekleştirildiğini, etik sözleşme imzalandığını, göreve başlatıldığını ve UNICEF finansman desteği ile aylık 900 TL ücret ödendiğini vurgulamıştır.

BAĞIŞ, konuşmasının sonunda özellikle katılımcı Suriyelilere, okula gitmeyen, ailesi tarafından okula gönderilmeyen Suriyeli öğrencilerin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yönlendirilmesini, bu öğrencilerin okullaştırılması konusunda Suriyelilerden destek ve yardım beklediğini, çünkü amaçlarının Suriyeli öğrencilerin % 100 okullaştırılmasını sağlamak olduğunu iletmiştir.

BAĞIŞ'ın ardından söz alan Mezitli İlçesi Atatürk Mahallesi Muhtarı Badegül KAPTAN, mahallede yaşayan Suriyelilerin tıpkı diğer mahalle sakinleri gibi idari işlerde ilk danıştıkları yerin muhtarlık olduğunu, ancak muhtarların her idari konuda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve bu konuda kendilerine eğitim verilmesini önermiştir. Katılımcılar ve paydaşlar tarafından bu önerisi desteklenmiştir.

❖ “Eğitim” başlıklı oturumda, Suriyeliler ile ilgili tespit edilen sorunlar:

1. GEM’lerde kitap sıkıntısı çektiklerini, temel bilimler alanında müfredata uygun Arapça kitapların baskısının olmadığı, gönderilen kitapların sayısının talebi karşılamadığı,
2. Üçüncü bir ülkeden Türkiye’ye sığınan Suriyelilere “Geçici Koruma Belgesi” verilmediği için oturma izni alamamaları, bunun sonucunda GEM’lerde aldıkları eğitimi belgelendirememeleri ve bundan dolayı üniversite eğitimine başvuramamaları,
3. Üniversite eğitimi almayan pek çok Suriyeli öğrencinin olduğunu, bu nedenle Mersin Üniversitesi’nin Suriyeli öğrenci kontenjanlarının yetersiz olduğu,
4. Çok çocuklu ailelerin ekonomik problemlerinden dolayı okullara ulaşımında sorun yaşadıkları,
5. Okul çağındaki 32 bin Suriyelinin okullaştırılmamış 15 bininin, ailelerin ekonomik durumu gerekçesiyle okula gönderilmediği, çalıştırıldığı ve bu konuda burs ihtiyaç olduğu,
6. İhtiyaç sahibi ailelerin ve çocuklarını okula göndermek istemeyen ailelerin ayrımının yapılamaması,
7. Suriyeli öğrencilerin okullarda yaşadıkları iletişim ve özellikle ayrımcılık konusundaki sıkıntılarının giderilmesi gerektiği
8. Suriye’den gelen akademisyenlerin üniversitelerde çalışamaması

❖ Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri:

- 1- Temel Bilimler alanında müfredata uygun Arapça kitap sayısının artırılması,
- 2- Üçüncü ülkelerden Türkiye'ye gelen Suriyelilerin statüsündeki sorunların giderilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması
- 3- Üniversite eğitimi almak isten Suriyeliler için Mersin Üniversitesi'nde daha çok Suriyeli kontenjanının açılmasının sağlanması
- 4- İlk ve Orta eğitim gören ve maddi durumu yetersiz olan Suriyeli öğrenciler için ücretsiz servis veya toplu taşıma araçları için ücretsiz biniş imkanı sağlanması
- 5- İlgili il şube müdürlükleri ve muhtarlıklar aracılığıyla maddi yetersizlikler nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ihtiyaç sahibi ailelerin belirlenerek okul çağındaki Suriyeli öğrencilerin okullaştırılması için finansal destek sağlanması ve faaliyetin yürütülebilmesi için muhtarlarla eşgüdümlü çalışılması
- 6- Emniyetteki kayıtlardan yola çıkılarak okula neden gönderilmediklerinin geri bildirimlerinin alınması
- 7- Valilik ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bu konuda gerekli hassasiyetin gösterilmesi için genelge yayınlaması ve gerekli önlemleri alması
- 8- Suriyeli akademisyenlerin Türkiye'deki üniversitelerde çalışabilmeleri için gerekli yasal düzenlemelerin YÖK tarafından yapılması ve bu sayede bilimsel bilgi birikiminden karşılıklı faydalanılabilmemesinin sağlanması

2. SORUN ALANI: BARINMA, SAĞLIK VE GÜVENLİK

Moderatör: Doç. Dr. Erkan AKTAŞ - Mezitli Kent Konseyi Başkanı / Mersin Üniversitesi

Raportör: Gözde Özsu

Katılımcılar:

- Muhammet İZMİR - Mersin İl Göç İdaresi Uzman Yardımcısı
- O. Ayberk ÖKSÜZ - Mersin İl Göç İdaresi Uzman Yardımcısı
- Şahin GÜVERCİN - Asayiş 8. Şube Müdürlüğü Yabancılar Büro Amirliği
- Adran KARAAHMETLİ - Güvenlik Şube Müdürlüğü
- Jihad MUREE - Başarının Yolu Derneği Başkanı
- Dr. Aslıhan DOLUOĞLU - Mersin İl Sağlık Müdürlüğü
- Dr. Yahya YİRCİ - Mersin İl Sağlık Müdürlüğü
- Dr. Filiz ERHAN - Halk Sağlığı Müdürlüğü
- Öğr. Gör. İbrahim USLANMAZ - Mersin Üniversitesi
- Zübeyde USANMAZ - Hemşire / Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
- M. Hisam ALA - Sahil Özgürlük Sandalı Derneği Üyesi
- Badegül KAPTAN - Atatürk Mahallesi Muhtarı / MEZİTLİ
- İlham SEBELLEL - Sahil Özgürlük Sandalı Derneği Üyesi
- Zeliha DİK - Mezitli Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Farouk SOUFİ - Şafak Hayır Derneği Başkanı
- Dr. AmmarYacoub AGHA - Vatanseverler Derneği Başkanı

AKTAŞ'ın yaptığı çalışmada, sağlık konusunun büyük bir sorun olarak ön plana çıkmadığı ve Suriyelilerin hastanelerde ve sağlık ocaklarında tedavi olabildikleri belirtilmiştir. Mersin'de yaklaşık olarak 160 bin kayıtlı Suriyeli bulunmaktadır. 2011Nisan ayından itibaren göç devam etmektedir. Yaklaşık 27 bin kayıtlı Suriyeli Mezitli'de bulunmaktadır. Mersin'de en fazla Suriyeli göçmen Akdeniz ilçesinde (%33)bu ilçeyi %18 ile Tarsus ve %17 ile Mezitli gelmektedir. Bu durum bu bölgedeki konutlara talebi önemli oranda arttırmıştır.

❖ “Barınma, Sağlık ve Güvenlik” Başlıklı oturumda Suriyeliler ile ilgili tespit edilen sorunlar:

- 1- Yeni doğan çocuklarda enjeksiyon sorunlarının hala devam ettiği ve aşuların ancak temel bir merkezde yapılabildiği tespit edilmiştir. Bu aşuların Mezitli ilçesindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nda yapılabildiği belirtilmiştir. Ne yazık ki, Sağlık Ocaklarında bebeklere kolay kolay aşı yapılmadığı ve kayıtlı hastaların ise Türkçe bilmeme sorunu yaşadıkları aktarılmıştır.
- 2- Hasta sevklerinde önceliğin Türk hastalara verildiği, çünkü yabancı hastaların sevk ücretlerinin hastane tarafından ödenmesi, bunun da hastaneye çok masraf getirmesi nedeniyle diğer hastanelere sevkten kaçınmakta olduğu, özellikle üniversite hastanesine verilen katkı payının çok az olduğu, bazı kamu hastanelerinde sevsiz hasta bakılmadığı, sevsiz gelen hastalardan en az 2 bin TL ücret talep edildiği belirtilmiştir.
- 3- Yeni doğan bebeklere hastanede tedavi olduğu halde geçici koruma kimliği verilmektedir. Doğum belgesi ile emniyete başvurmaları halinde geçici koruma belgesi alabilmektedirler. Fakat pasaport alması için 6 ay sonra ülkeye giriş çıkış yapması gerektiği, ancak bununda çok zor olduğu belirtilmiştir.
- 4- Suriyeliler özel sağlık sigortası ile tedavi olabildiklerini, ancak özel hastanelerde fiyatların çok yüksek olduğunu ve hastanelerde sevk durumunda sıkıntı yaşandığını, çünkü hastane bir Suriyeliyi sevk ettiği zaman masrafları o hastanenin karşılamak zorunda kaldığını bildirmişlerdir.
- 5- Hastanelerde acil hastalara müdahale edilmediğini belirtmişlerdir. Bu durumun, üniversite ve devlet hastanesinde de geçerli olduğu belirtilmiştir.
- 6- Sağlık kurumlarında mali verimlilikler ön plana çıkartıldığı için hastaların genelde mağdur oldukları bildirilmiştir.
- 7- Suriyeliler, sığınmacılarla ilgili yeni çıkan hukuki mevzuatlara erişim sorunu yaşamaktadırlar.
- 8- Kayıt dışı bir sektör olan göçmen kaçakçılığı, Türkiye genelinde olduğu gibi Mersin’de de önemli bir sorun teşkil etmektedir.
- 9- Hırsızlık, gasp ve yaralamalar giderek artmaktadır.
- 10- Geri dönüşüm sektöründe toplayıcılık yapan Türkler ile Suriyeliler arasında anlaşmazlıklar ve şiddet olayları meydana gelmektedir.

- 11- Suriyeli kiracılar ile ev sahipleri arasında kira bedelleri ve ev kullanımıyla ilgili sık sık tartışmalar yaşanmaktadır. Ev sahipleri dairelerini Suriyelilere kiralamayı tercih etmemektedirler.
- 12- Özellikle Soli ve Liparis gibi büyük sitelerde fuhuş ve uyuşturucu vakıaları artış göstermiştir.
- 13- Suriyeli küçük çocukların dilencilik yapması, bu çocuklara müdahale konusunda Emniyet ve Belediye arasında yetki ve sorumluluk tartışmalarının çıkmasına neden olmaktadır.
- 14- Suriyeli sığınmacılar Avrupa'ya gitmek istedikleri için Türkiye'de kayıt yaptırırken kimlik bilgilerini saklamaktadırlar.
- 15- Suriyeli sığınmacıların hukuki mevzuat gereği ev sahibi olamaması, artan kira bedelleri nedeniyle sürekli ikametgah değiştirmek zorunda kalmaları toplumsal uyum ve güvenlik sorununa neden olmaktadır.
- 16- Suriyeliler, kendi ülkelerine ait ehliyetleri ile Türkiye'de araç kullanamamaktadırlar.

❖ “Barınma, Sağlık ve Güvenlik” başlıklı sorun alanlarına çözüm önerileri:

1. Ulusal çapta uygulanan kısa vadeli ve kalıcı çözüm getiremeyen politikalar yerine uzun dönemli, kalıcı ve uygulanabilir politikaların geliştirmesi üzerinde çalışılmalıdır.
2. Kamu hastanelerinde acil servise gelen hastalara hukuki statüsüne bakılmaksızın hizmet verilmelidir. Poliklinik hizmetlerinde parametre olarak kabul edilen yabancı kimlik numaraları 98 ve 99'lu serilerle başlayan numaralar arasındaki standardizasyonun sağlanması ve SGK'nın provizyon sistemine gecikmeksizin eklenip işleme konulması gerekmektedir. Bu konu bir genelge ile yaptırımsal statüye kavuşturulmalıdır.
3. Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER)'nin 157 no'lu telefon numarası aracılığıyla Suriyeli sığınmacıların anadillerinde, mevzuat hakkında bilgi edinebilmeleri sağlanmalıdır.
4. Suriyeli hastalara, Aile sağlığı merkezlerinde misafir olarak bakılmakta olduğu, toplum sağlığı merkezlerinde sadece Suriyelilere hizmet veren polikliniklerin sayısının artırılması gerekmektedir. Göçmen sağlık merkezlerinin sayısının artırılması için yer araması yapılması, Türk ve Suriyeli hayırseverlerin ve derneklerin bu konuda yardımda bulunabilmesi teşvik edilmelidir.

5. Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nden gelen yardımların arttırılması için çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
6. Mersin Üniversitesi'nde okuyan Suriyelilerin yarı zamanlı olarak Mersin Üniversitesi Hastanesi'nde ve diğer kamu kurumlarında tercüman olarak çalışmalarının sağlanabilmesi için İŞKUR ile ortak çalışılması gerekmektedir.
7. Mersin Üniversite'de Suriyelilere ilişkin bir öğrenci topluluğu kurulabilmesi sağlanmalıdır.
8. Emniyet teşkilatında özellikle dil bilenler tercih edilmeli ya da Arapça eğitimleri arttırılmalıdır.
9. Özellikle Suriyeli sığınmacıların niteliklerine uygun iş imkanlarının sağlanması, girişimcilik faaliyetlerinin hukuki zemine kavuşturulması, mevcut Türk işletmelerinde Suriyelilerin istihdamının gerçekleştirilmesi, güvenli çalışma koşullarının sağlanması gerekmektedir.

3.SORUN ALANI: ÇALIŞMA KOŞULLARI

Moderatör: Doç. Dr. Erkan AKTAŞ - Mezitli Kent Konseyi Başkanı / Mersin Üniversitesi

Raportör: Ayça AVLUOĞLU - Sosyolog

Katılımcılar:

- Doç. Dr. Murat ERDOĞAN - Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HÜGO) Müdürü
- Doç. Dr. S. Ulaş BAYRAKTAR - Mersin Üniversitesi Öğretim Üyesi
- Yrd. Doç. Dr. Bediz YILMAZ - Mersin Üniversitesi Öğretim Üyesi
- Suat KARLIDAĞ - İŞKUR Şube Müdürü
- Mehmet GÜL - Mezitli Kent Konseyi Üyesi
- İlham SEBELLEL - Sahil Özgürlük Sandalı Derneği Üyesi
- Farouk SOUFİ - Şafak Hayır Derneği Başkanı
- M. Hisam ALA - Sahil Özgürlük Sandalı Derneği Üyesi
- Ferhad AHMAD - Akdeniz 1 No'lu Geçici Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı
- Nour WARZİK - Akdeniz 1 No'lu Geçici Eğitim Merkezi Tercümanı
- Mustafa AİTA - Şafak Hayır Derneği Üyesi
- Alaa AYROUT - Şafak Hayır Derneği Üyesi
- M. Ramez İSTANBOULİ - Mersin Üniversitesi Öğrencisi / Tercüman
- Mamoun ALHAJYOUNES - Humuslular Derneği Başkanı
- Aysel KILAVUZ - Mezitli Kent Konseyi Üyesi / Alevi Kültür Derneği Üyesi

Konu başlığı “Çalışma Koşulları” olan birinci oturumun moderatörlüğünü Mezitli Kent Konseyi Başkanı Doç. Dr. Erkan AKTAŞ üstlenmiştir. Oturuma Suriyeli işçi ve işverenler de katılmıştır. AKTAŞ, birinci aşamada Mezitli’de Suriyelilerin çalışma koşullarının ve problemlerinin, ikinci aşamada neler yapılabileceğinin tartışılacağını, üçüncü aşamada ise genel değerlendirmenin yapılacağını belirtmiştir.

❖ “Çalışma Koşulları” Başlıklı oturumda Suriyeliler ile ilgili tespit edilen sorunlar:

1. Çalışma izinlerinin olmaması, iş güvenliklerinin ve sigortalarının olmaması, kaçak çalıştırılan Suriyelilerin iş kazaları sonrası işten çıkartılması ve hiçbir yaptırımın olmaması.
2. Çalışanların maaşlarının sık sık ertelenmesi, verilmemesi veya taahhüt edilenden çok daha az bir miktar verilmesi,
3. Suriyelilerin çalışabilmesi için iş kanununun yetersiz olması, bu nedenle kayıt dışı çalıştırılma oranlarının çok fazla olması, Suriyelilerin çalışma izni alabilmeleri karmaşık ve uzun bir sürece bağlı olması
4. Türkiye’deki emek ve iş gücü piyasasında kayıt dışı istihdam oranının %50’ye yakın olduğu, Suriyelilerin varlığının bu oranı daha da arttırdığı ortaya konmuştur.
5. Olumsuz çalışma koşulları, işsizlik ve yoksulluk nedeniyle birçok Suriyelinin yasa dışı yollara başvurmaları olası görünmektedir.
6. Küçük bir işletme açabilmek için dahi şirket kurup vergi levhası asma zorunluluklarının bulunması nedeniyle küçük işletmecilerin mağdur olması
7. Bazı iş kollarında eksikliğin olmasına rağmen Suriyelilerin bu alanda yatırım yapmaya korkmaları ve devlet tarafından teşvik edilme, yönlendirilme eksikliklerinin bulunduğu belirtilmiştir.
8. Mevcut mevzuat nedeniyle Suriyeli büyük yatırımcılar Türkiye’de büyük yatırımları yapamamakta, bu nedenle büyük miktardaki yabancı yatırımlarından faydalanılamamakta olduğu ortaya çıkmıştır.
9. Suriyeli kadınların istihdamı için bir ortam olmadığından, geliri düşük aileler çocuklarını da çalıştırmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.
10. Yapılan bilimsel bir çalışmada çocukların ve yetişkinlerin fabrikalarda, sanayide ve tarım sektöründe ağırlıklı olarak çalıştıkları, kadınların genelde ev hanımı olmak üzere ev temizliği, terziilik ve tarım işçisi olarak çalıştığı ortaya konmuştur. Tarım sektöründe günlük yevmiyenin Türk işçiler için 60 TL, Suriyeliler için bu rakamın 30 TL olduğu belirtilmiştir. Suriyeli yetişkinlerin aylık ortalama 600 TL, çocukların 200 TL kazandıkları, ortalama hane gelirinin açlık sınırının altında kaldığı ortaya konulmuştur.

❖ “Çalışma Koşulları” başlıklı sorun alanına yönelik çözüm önerileri:

1. Suriyeli çalışanların çalışma koşullarını düzenleyici yasal mevzuatın yapılması ya da mevcut mevzuatın iyileştirilmesi/geliştirilmesi gerekmektedir. Yapılan düzenlemelerin uygulama aşamasında etkin bir şekilde denetlenmesi gerekmektedir.
2. Uluslararası düzeyde Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Türkiye’de ulusal ve bölgesel düzeyde İŞKUR, çalışma alanlarının analizine ve sektörlerin eşleştirilmesine öncelik verilmeli ve planlı bir yönlendirme ile proje üretilmelidir. Mersin Örneğinde Liman, Serbest Bölge ve Organize Sanayi Bölgesi’nde çalışma analizi yapılmalıdır.
3. Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) ve esnaf odalarında Suriyeliler ofisi kurulmalıdır.
4. Nitelikli iş gücünü ortaya çıkaran güvenilir veriler elde edilmeli ve kalifiye elemanlar uygun sektörlerde değerlendirilmelidir.
5. Çalışma koşulları konusunda ayrı ayrı çalışmalar yapılması yerine toplu bir görüşme ile sorunun çözüme kavuşturulması gerekmektedir.
6. Suriyelilere iş yeri açma izinlerinin verilmesi ile hem Suriyelilerin hem de Türklerin işsizlik oranında azalma olabileceği öngörüsü, sermaye sahiplerinin de yatırımlarını yurt dışı yerine Türkiye’de değerlendirebilmelerinin önünün açılması ile karşılıklı fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
7. Büyük yatırımcılara fırsat verilirse bu yatırımcıların Türkiye’den gitmek yerine, burada kalıp önemli fabrikalar açarak iş kolları kuracak ve hem Suriyeliler hem de Türkler için istihdam yaratacak imkânın sağlanması gerekmektedir.

4. SORUN ALANI: TOPLUMSAL KABUL VE UYUM

Moderatör: Doç. Dr. Murat ERDOĞAN - Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HÜGO) Müdürü

Raportör: İlknur GÜLÇÜR - Sosyolog

Katılımcılar:

- Özmen ÇİÇEK - Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Temsilcisi
- Yrd. Doç. Dr. Aslıhan ARDIÇ ÇOBANER - Mersin Üniversitesi Öğretim Üyesi
- Öğr.Gör. Özlem ERDOĞAN - MERGÖÇ Müdür Yardımcısı
- Öğr. Gör. Sabır GÜLER - MERGÖÇ Müdür Yardımcısı
- Öğr. Gör. Çiğdem DUMAN - MERGÖÇ
- Öğr. Gör. Hasan KENDİRCİ - MERGÖÇ
- Öğr. Gör. Umut HAVARE - Mersin Üniversitesi
- Öğr. Gör. Reha SONGURTEKİN
- Öğr. Gör. Uğur GÜL - Mersin Üniversitesi
- Arş. Gör. Bilge Deniz ÇATAK - Mersin Üniversitesi
- Leyla SERİN KIRIK - Mersin Üniversitesi Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi
- Dilem DİNÇ - Mersin Üniversitesi Psikoloji Bölümü Doktora Öğrencisi

Oturumun açılmasından sonra Doç. Dr. Murat Erdoğan, bir toplumda sığınmacıların yerel halk tarafından kabulü ve birbirleri ile olan uyumları konusunun en çetrefilli alanlardan birisi olduğunu, dünyanın her yerinde problemlili olduğu gibi Türkiye için de problemlili olduğunu ifade etmiştir.

Konunun kavramsal ifadesinin de bir o kadar sıkıntılı olduğunu vurgulamıştır. Bu anlamda kavramsal olarak uyum kelimesi yerine çoğu kez “entegrasyon” kelimesi kullanıldığını, fakat entegrasyon kelimesi çok mekanik bir kavram olup, toplumsal olaylara uyarlandığında küçük olanın büyük olana uyması anlamına işaret ettiğini, bunun istenilmeyen bir kültürel asimilasyon sonucunu doğurabileceğini, entegrasyon yerine “uyum” kavramının

kullanılması daha kabul edilebilir olduğunu, Suriye’den gelen göçmenlerin geldikleri yerin yerleşik kültürüne uyum sağlamasının önemli bir mesele olduğunu, ancak dışarıdan gelenlerin de kültürel geçmişi olduğunun unutulmaması gerektiğini, bu nedenle gelinen topluma uyum sağlama konusunun çok hassas bir konu olduğunu eklemiştir.

Toplumun farklı unsurlarının birbirine uyumu nasıl olmalı konusunda farklı görüşler ve tartışmaların mevcut olduğunu, toplum tek bir kültür içinde eritmeye çalışılabilir ya da farklı unsurlar egemen kültürün içinde kaybolmadan, farklılıklarını koruyarak bir arada yaşayabilir gibi iki temel görüş olduğunu sözlerine eklemiştir. Ancak “farklı olan ile yerel olan arasında nasıl ilişki kuracağız?” sorusunun önümüze çıkan en önemli sorunsalı oluşturduğunu ifade etmiştir. Türk toplumu olarak Alevi-Sünni Türk-Kürt meselesinde bile sorunu yıllardır aşamadığımızı, aidiyet duygusunu geliştirici iradelere ve politikalara her anlamda ihtiyaç duyulduğunun altını çizmiştir. Farklı olan ile yerel olan arasında nasıl ilişki kurulduğuna dair Dünya üzerindeki örnekleri incelemek gerektiğini, Dünya üzerindeki örneklere bakıldığında özellikle Avrupa’da daha çok göçmenlerin uyumu üzerine politikalar ile karşılaşıldığını, Türkiye’de göçmenler üzerine söz konusu politikaların çok az olduğunu, bunun nedenin mültecilik kavramının geçici bir statü olarak görülmesinden kaynaklandığını, ancak kalıcı olarak görülürse o zaman entegrasyondan söz edilir olduğunu belirtmiştir.

Sığınmacılar ile ilgili bir başka önemli uyum sıkıntısı da suç oranları ve mahkûmiyetler olduğunu, bu çıktıların değerlendirilmesi gerektiğini, göçmenliğin çok ani geliştiğini, sınırdan bir anda binlerce insan girdiğini ve girenlerin içinde terörist mi var canı mi akademisyen mi olduğunu bilemeyeceğimizi, giren kitlenin, hem geldiği ülkeden birtakım güvenlik sorunları getirebileceğini hem de geldiği ülkede birtakım güvenlik sorunları yaratacağının bilinmesi gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye’de cezaevlerinde 176 bin kişi olduğunu, aralarında Suriyelilerin giderek arttığı, 4 bin civarında da yabancı olduğunu, bunların birbirleriyle düşman gruplar olduğunu, bunların aynı koğuşlarda yatıramadıklarını, gelenek ve dil farklılıklarından dolayı iletişim zorluklarının olduğunu, bu kişilerin sayıların gün geçtikçe katlanarak artmalarını yeni kurum ve yapılara veya mevcut yapıların değişimine, başta insan olmak üzere pek çok kaynağa ihtiyaç duyulacağını dile getirmiştir. Kayıt altına alınamamış Suriyeli göçmenlerin organize suç şebekeleri için çok kullanışlı insanlar olduğunu

ciddi güvenlik açıklarının var olduğunu ve güvenlik açıklarının daha da artacağını ifade edilmiştir.

❖ “Toplumsal Kabul ve Uyum” başlıklı sorun alanına ilişkin sorunlar:

- 1- Ulusal ve yerel politikaların uyum hassasiyetinden yoksun olması,
- 2- Uyum stratejisinin belirlenmesi ve planlanması
- 3- Kayıt sisteminin yeterli düzeyde olmaması nedeniyle veri ve bilgi eksikliğinin varlığı, sürdürülebilir plan proje politika geliştirilememesi,
- 4- Suç oranlarının artması, nedenselliğinin ortaya konulması ve bu çıktılarının değerlendirilmesi,
- 5- Kültürel kodların farklılığı ve uyum sorununa etkisi,
- 6- Yerleşik yerel toplumun ve sığınmacının tedirginliğinin atması ve huzurlu geleceğin nasıl kurulması gerektiği,
- 7- Belediyelerin ve ilgili il müdürlüklerinin çalışmaları neler olduğu ve yeterli düzeyde olup olmadığının bilinmemesi,
- 8- Sürekli artan kira fiyatları karşısında ev değiştirmek zorunda kaldıkları, bu durum karşısında Suriyeli ailelerin güvensizliğine yol açtığı ve halkla bir iletişimsizliğin meydana gelmesi nedeniyle toplumsal uyumu zorlaştırmaktadır.
- 9- Bölgesel ve yerel model oluşturulabilirliği ve finansmanın nasıl sağlanabilirliği...

Toplumsal uyum; eğitim, barınma, sağlık, güvenlik, çalışma koşullarının düzgün bir şekilde yürütülmesiyle gerçekleşecek bir olgudur. Bu olguyu diğer değişkenlerden bağımsız düşünülmemelidir. Toplumların göçmenlerden kaygı duymalarının temel nedenlerinin kamu düzeninin bozulması, hizmetlerin aksayabilmesi, talebe bağlı olarak mal ve hizmetlerin fiyat artışı, işsizlik olduğu yapılan çalışmalarda ortaya çıkmaktadır. Tüm bu olumsuzluklar yerel ve yerleşik toplumda tahammül seviyesini düşürdüğü, uyum sürecini uzattığı ortaya konuldu. Meselenin özünün huzurlu geleceğin nasıl kurulup inşa edilmesi olduğu, fikir birliğinin olduğu nokta olmuştur. Türkiye'nin mülteciler konusundaki meseleyi iyi yönetmesinin gerektiğini, aksi takdirde güvenlik, çatışma ve gerginlik ortamının artacağını, istenmeyen bir sonuç olarak ortaya çıkabilecektir.

Oturuma katılan Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Temsilcisi Mersin’de sokakta çalışan ve çalıştırılan çocuklar için yürütülen faaliyetler hakkında bilgi paylaşımında bulunmuş ve yürütülen faaliyetleri şöyle ifade etmiştir;

- ✓ Sokakta çalışan ve çalıştırılan çocukların tespitini yapmak için Sağlık Müdürlüğü, Milli Eğitim, Emniyet Çocuk Şubesi, Gençlik- Spor İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi Zabıta amirlerinden oluşan bir mobil ekip kurulduğunu,
- ✓ Haftanın 3 günü denetimlere çıkan ekibin amacının, sokakta çalışan veya çalıştırılan çocukların tespit edilmesi, tespit edilen çocuğun tespitinin ardından ailelerine götürülmesi, Aileye çocuklarının çalışmasını önlemek amacıyla alabilecekleri yardımlardan bahsedilmesi, Çocuk eğitime ihtiyacı varsa, eğitimden uzak kalmışsa Milli Eğitime sevk edildiğini,
- ✓ Mobil Ekipler aracılığıyla Mersin sokaklarında su, mendil vs. satan, çöp toplayan 203 çocuk tespit edildiğini, bu çocukların 197’sinin Suriye uyruklu olduğunu, bunlardan 17’sinin kız, 123 çocuğun adres tespiti yapıldığını geri kalanının yapılamadığını,
- ✓ Adres tespiti yapılan çocukların aileleri ihtiyaçları doğrultusunda sosyal yardımlaşma vakıflarına, sağlık müdürlüğüne, milli eğitim müdürlüklerine yönlendirildiğini, tespit edilen Suriyeli çocuklar 2. veya 3. kez tekrar çalışırken tespit edildiğinde aileleri ile birlikte kamplara yerleştirildiğini, bu sebeplerden ötürü şimdiye kadar 6 aile, toplamda 21 kişi kamplara yerleştirildiğini,
- ✓ Yapılan çalışmalar sonucunda Suriye’de bu işi yapmadıklarını ve Türkiye’de bu şartlara maruz kaldıklarını,
- ✓ 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında kimsesiz, sokakta yaşayan, cinsel istismara uğramış, şiddete maruz kalmış, suça bulaşmış çocuklar tespit edildiğini, mahkeme kararı ile Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’ne bağlı Çocuk Yuvası, Yetiştirme Yurdu, Mersin Çocuk Destek Merkezi, Davultepe Çocuk Destek Merkezi’ne sevk edildiğini ve bu kuruluşlarda toplamda 3 Suriye vatandaşı çocuğun bulunduğunu,
- ✓ Türk vatandaşları gibi Suriyeli sığınmacılara da engelli bakım hizmeti uygulandığını, Ancak sadece Türkiye’de oturma iznine sahip 70-80 bin Suriyelinin bu hizmetten yararlanabildiğini, diğerlerine sistemsel olarak izin verilemediğini ve dolayısıyla yardım yapılamadığını,

✓ Ekonomik yoksulluk nedeniyle çocukların bakımında güçlük çeken ve bakanlığımıza müracaat eden aileler hakkında yapılan araştırma ve inceleme sonucu çocukların kuruma alınmaksızın, ailelerinin yanında sosyo-ekonomik destek sağlanarak uygun görülen çocukların yararlanabildiğini, bu değer aileler için 843.076 TL olduğunu, bunun en fazla 3 katına kadar çıkılabildiğini, 1 yıllık ya da 2 yıllık olarak çok ihtiyacı olan ailelere verildiğini, düzenli olarak okul öncesi çağında ya da okul çağında olup okula gitmeyen çocuklar için 421.088 TL, İlköğretime giden çocuklar için 632 TL liseye devam eden çocuklar için 675 TL yardım yapıldığını belirtmiştir.

❖ “Toplumsal Kabul ve Uyum” başlıklı sorun alanına yönelik çözüm önerileri:

1. Uyum konusunda çözüm için önemli merkezi bir sistemin örgütlü olarak oluşturulmasıdır. Ancak bu merkezi sistem yerelin kendine ait özellikleri dikkate alınarak işler hale getirilmelidir. Diğer bir ifadeyle yerel yönetimlere inisiyatifler verilmelidir. Çünkü bir kentteki sığınmacıların özellikleri ve bu kentin dokusu, diğer kentlere göre farklılıklar içermektedir. Bu nedenle özellikle sığınmacıların uyumu konusunda gerekli çalışmaları yapmak adına belediyelere önemli görevler verilmelidir. Mevcut duruma bakıldığında ise belediyelerin mevcut yasalarla sığınmacılara yardım edebilme olanakları yoktur.
2. Kayıtlama sistemimiz yenilenmelidir. Çünkü uyum için elimizde nasıl bir kitlenin var olduğunu bilmemiz gerekmektedir.
3. Mültecilerin uyumu konusunda en temel araçlardan birisi de eğitimidir. Resmi okullardaki okuyan Suriyeli öğrenci sayısını artırmak ve dil öğrenmelerini gerçekleştirmek, gelecek dönem istenmeyen sonuçların ortaya çıkmasını engelleyecek ve birlikte yaşayabilme modellerinin somut örneği olacaktır.
4. Farklılıkların korunarak, kamu düzenini bozmayan yerel ve yerleşik toplumun kaygılarını göz önüne alan, birlikte bir hayat sürdürülmesi, kültürel asimilasyonun yaşanmaması için tercih edilmelidir. Sivil topluma tüm bu konularda önemli sorumluluklar düşmekte ve bu meselenin en önemli paydaşlarından biri olmak misyonu güdülmelidir.
5. Toplumsal uyum konusunda bir diğer önemli mesele de kültürel kodlardır. Aslında Suriyeliler ile pek çok alanda benzeşmemize rağmen, evlilik yaşı, çok evlilik, çocuk

çalışma, kadın-erkek arasındaki ilişki biçimi gibi kültürel kodların okunabileceği pek çok farklı alan vardır. Misafir oldukları sürece bu gibi ilişkilere müdahale etmenin doğru olmadığını, ancak bu ülkede yaşayacaklarsa, birlikte yaşayacaksak isek, bu ülkedeki kültüre uyum sağlamaları gerekmekte ve ülkemizde uygulanan ulusal ve uluslararası yasalar bize de onlara da geçerli olmalıdır.

6. Türkiye uluslararası düzeyde göçmen sorunlarının ve çözümündeki gerekli finansman desteğini uygun bir dış politika ile Avrupa Birliğinden finanse edebilir.
7. Suriyelilerin dışlanmaması, bu konuda çalışmalar yapılması,
8. Arap kökenli yerliler Suriyeli halkı benimsemekte ancak kalan toplum arasındaki sorunlar devam ettiği, bu konuda çalışma yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.